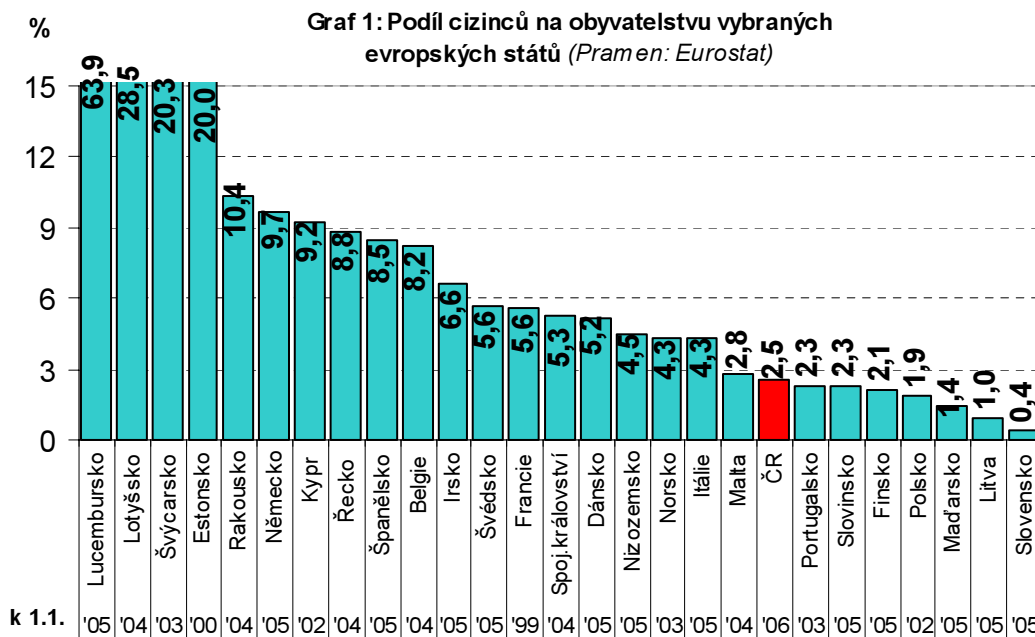

A: Profil cizinců v ČR

Česká republika patří mezi země s relativně nízkým počtem cizinců. S podílem 2,5 % cizinců v populaci zaujímá mezi evropskými státy obdobnou pozici jako Portugalsko, Slovinsko či Malta. Mezi evropské země s nejvyšším podílem cizinců pak patří např. Lucembursko, kde cizinci představují téměř 65 % obyvatelstva, dále Lotyšsko (téměř 30 % cizinců v populaci), Švýcarsko či Estonsko (shodně 20 % cizinců). Naopak nižší podíl cizinců než v ČR je zaznamenáván např. v Polsku (necelá 2 %), Maďarsku (necelých 1,5 %), Litvě (1 % cizinců v populaci) či Slovensku (necelých 0,5 % cizinců).¹

Vývoj počtu legálně pobývajících cizinců v ČR lze rozdělit do dvou základních období. První období se nachází mezi roky 1994-1999, druhé období počíná rokem 2000 a prozatím končí v roce 2005. Během prvního období se počet evidovaných cizinců v ČR více než zdvojnásobil ze zhruba 100 tisíc na počty kolem 200 tisíc pobývajících cizinců. Přejít mezi obdobími - rok 2000 - je rokem přelomovým, neboť v něm ve srovnání s roky předchozími došlo k prudkému poklesu počtu cizinců (přibližně o 30 tisíc osob). Snížení počtu cizinců je obecně přičítáno úpravě legislativních podmínek (1. 1. 2000 vešel v platnost nový zákon o pobytu cizinců na území ČR, zák. č. 326/1999 Sb.). Od roku 2001, kdy některá ustanovení tohoto zákona byla zmíněna novelou platnou od 1. července 2001, pak dochází k postupnému nárůstu počtu cizinců, a to až do roku 2005.

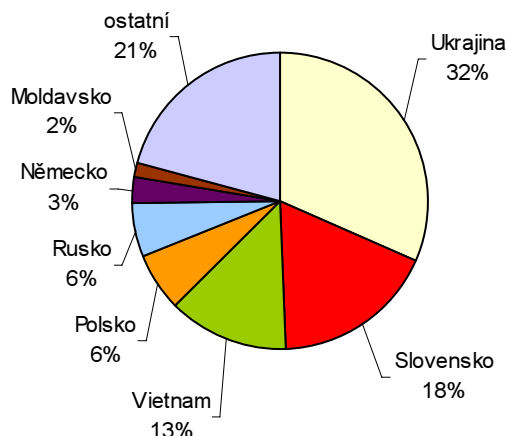
Podle posledních ročních údajů, tj. k 31. 12. 2005 bylo v ČR evidováno 278 312 cizinců, z toho 110 598 cizinců s trvalým pobytem (tj. přibližně 40 % všech evidovaných cizinců), dále 145 909 cizinců s pobytem dlouhodobým či přechodným a 21 805 cizinců s vízem nad 90 dnů.

Složení cizinců z hlediska státního občanství se již od roku 1997 na prvních pěti místech nemění. V jednotlivých letech se pouze vystřídala na první pozici Ukrajina a Slovensko (Ukrajina zaujímala první pozici v roce 1998, 1999, 2000 a dále v letech 2004 a 2005) - a na třetí pozici Vietnam a Polsko (Polsko však zaujímalo třetí pozici pouze v roce 1997 a v letech tomuto roku předcházejících; v roce 1998 byla zjištěna již mírná početní převaha občanů Vietnamu). K 31. 12. 2005 byli v ČR

¹ Pozn.: podíly cizinců na obyvatelstvu vybraných evropských států vycházejí z definice cizince dle Doporučení OSN ke statistice zahraniční migrace z roku 1998 a dle připravovaného Nařízení EP a ER ke komunitární statistice migrace a mezinárodní ochrany. Mezi cizince jsou pak řazeni cizinci, u nichž délka reálného či očekávaného pobytu překračuje hranici jednoho roku. V případě ČR jsou do těchto údajů řazeni tzv. cizinci s povolením k pobytu, tj. cizinci s trvalým, dlouhodobým či přechodným pobytem, jakož i cizinci s aktuálně platným azylem - nikoli však cizinci s vízem nad 90 dnů, kteří podmínku délky pobytu nad jeden rok nespĺňují.

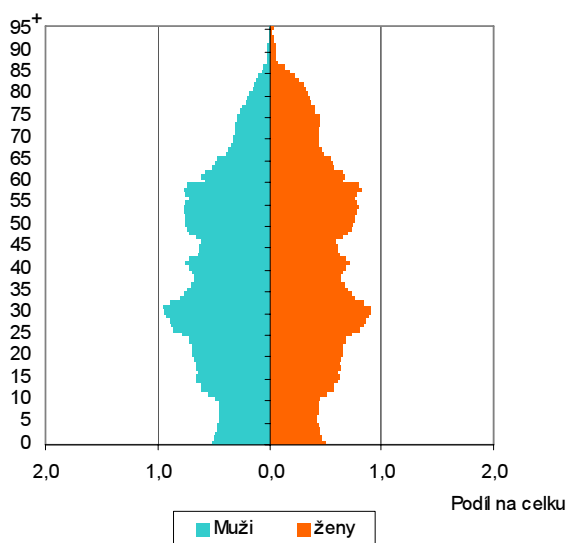
nejsilněji zastoupeni občané Ukrajiny (87.789 osob, 32%) a Slovenska (49 446, 18%). Dále následovala státní občanství: Vietnam (36 833 osob, 13%), Polsko (17 810 osob, 6%) a Rusko (16 273 osob, 6%).

Graf 2: 7 nejčetnějších státních občanství cizinců v ČR - 31.12.2005
(Pramen: ŘS CPP MV ČR)

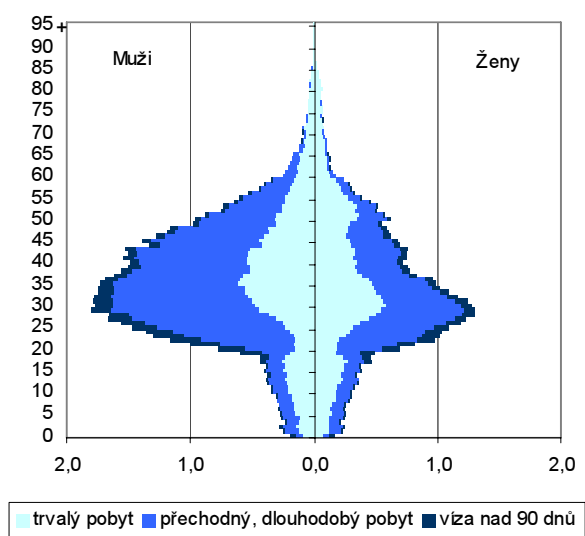

Následující dva grafy ukazují rozdílnost věkové struktury obyvatelstva ČR a cizinců. Věková struktura cizinců odráží zejména skutečnost, že naprostá většina těchto osob (88 %) se nacházela v produktivním věku (15 - 64 let), což do značné míry souvisí s častým ekonomickým motivem migrace. Pro srovnání osoby v produktivním věku tvoří v populaci ČR přibližně o 20 procentních bodů méně, tedy 70 %. V souladu s rostoucí délkou pobytu cizinců (např. cizinci s vietnamským státním občanstvím) pak postupně vzrůstá v populaci cizinců podíl dětské složky - ta je v populaci ČR zastoupena 15 % osob, v populaci cizinců pak 9 % osob. Odlišné věkové rozložení se ukazuje taktéž v kategorii osob nad 65 let, která je u cizinců zastoupena 3 %, v populaci ČR pak 14 % osob (údaje k 31. 12. 2005).

Graf 3: Věková struktura obyvatelstva ČR - 31.12.2005 (Pramen: ŘS CPP ČR)

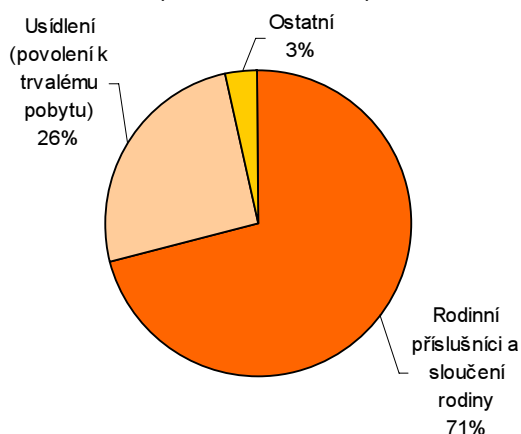

Graf 4: Věková struktura cizinců v ČR - 31.12.2005 (Pramen: ŘS CPP ČR)

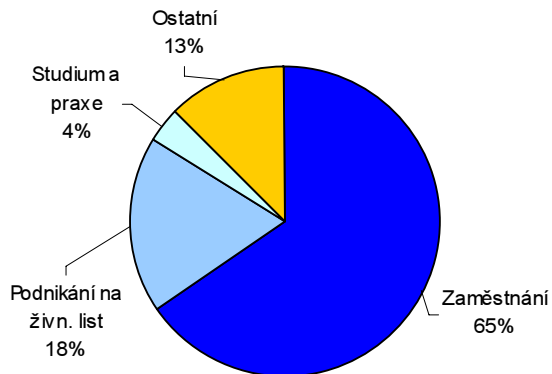

Cizinci s trvalým pobytem mají pobyt ponejvíce za účelem sloučení rodiny (71 % všech cizinců s trvalým pobytem) a za účelem usídlení (26 % těchto osob), ostatní účely jsou zastoupeny pouze minimálně. Cizinci s ostatními typy pobytu (s pobytem dlouhodobým, přechodným, vízy nad 90 dnů) pak mají pobyt zejména za účelem zaměstnání (65 % všech cizinců s dlouhodobými pobyty nad 90 dnů), dále pak za účelem podnikání na živnostenské oprávnění (18 %) a 4 % z nich za účelem studia či praxe (údaje k 31. 12. 2005).

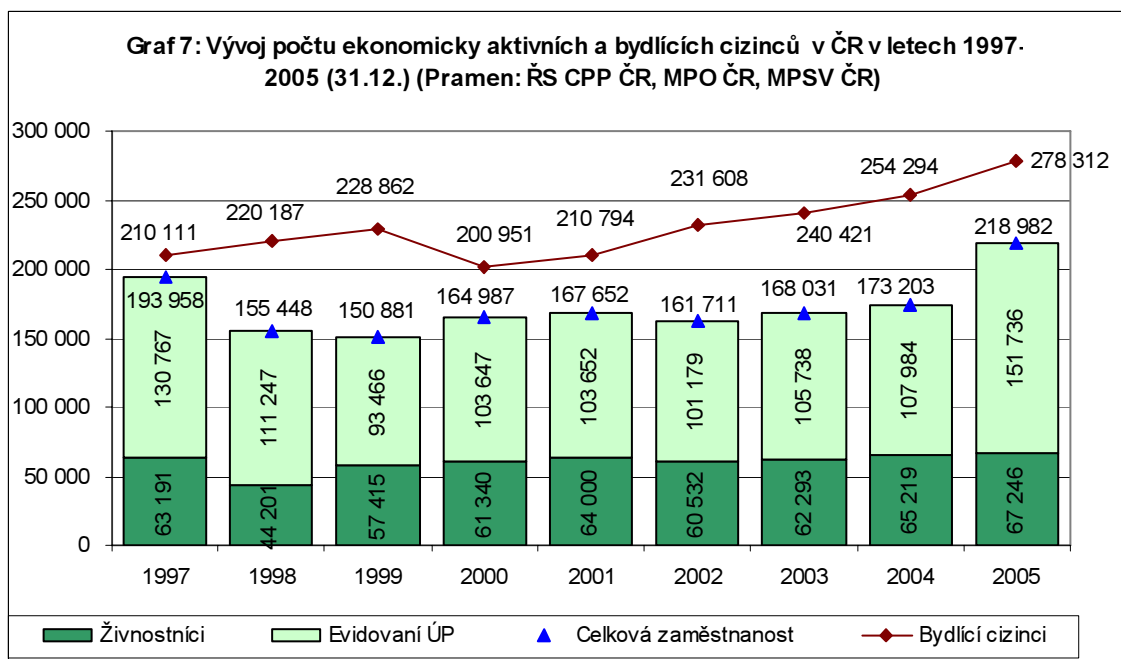
Graf 5: Cizinci s trvalým pobytem podle účelu pobytu - 31.12.2005
(Pramen: ŘS CPP ČR)

Graf 6: Cizinci s dlouhodobými pobyty nad 90 dnů podle účelu pobytu - 31.12.2005
(Pramen: ŘS CPP ČR)

Následující graf zachycuje vývoj počtu bydlících cizinců (cizinců s povolením k pobytu v ČR) v porovnání s vývojem počtu ekonomicky aktivních cizinců. (Pozn.: údaje o ekonomicky aktivních cizincích v ČR pocházejí z evidencí MPSV ČR a MPO ČR, nikoli jako v případě cizinců bydlících z databáze ŘS CPP MV ČR.)

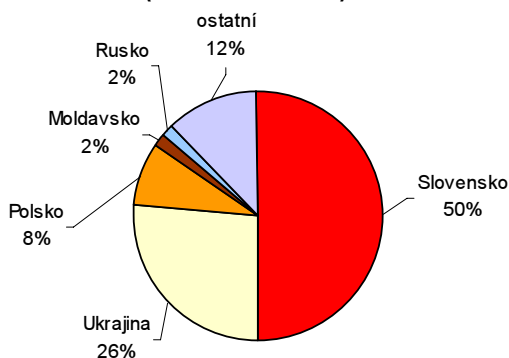

Počet ekonomicky aktivních cizinců mezi roky 1997 a 1999 klesl o více než 40 000 osob. Od roku 2000 (vyjma mírného zakolísání v roce 2002) již počet těchto osob postupně narůstal, a to až na 218 982 ekonomicky aktivních cizinců v roce 2005 (k 31.12.). Téměř 70 % těchto cizinců bylo evidováno úřady práce (151 736 osob), zbylých 30 % mělo v ČR živnostenské oprávnění (67 246 cizinců).

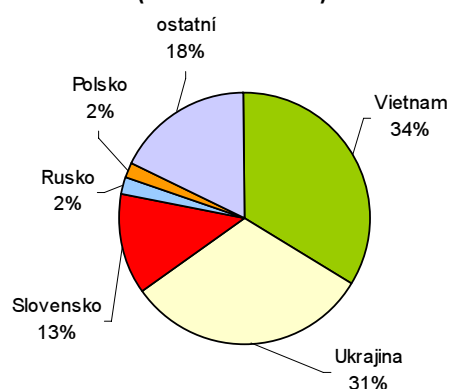
Struktura nejčetnějších státních občanství ekonomicky aktivních cizinců do jisté míry odráží obdobnou strukturu cizinců bydlících. Mezi pěti nejčetnějšími se nacházejí tatáž státní občanství, avšak v odlišném poměru. V rámci celkové zaměstnanosti cizinců je nejčetnějším státní občanství Slovenska (84 016 osob, 38 %), dále státní občanství Ukrajiny (61 195 osob, 28 %). Za nimi následuje státní občanství Vietnamu (22 876 osob, 10 %), Polska (13 929 osob, 6%) a Ruska (3 929 osob, 2 %).

Odlišnosti mezi občanstvími se ukazují při zohlednění typů ekonomické aktivity. Mezi cizinci evidovanými úřady práce jsou zastoupeni převážně občané Slovenska, dále občané Ukrajiny, Polska, Moldavska a Ruska. Mezi cizinci - živnostníky dominují zejména občané Vietnamu a Ukrajiny, dále občané Slovenska, Ruska a Polska. (Údaje k 31. 12. 2005)

Graf 8: Cizinci evidovaní úřady práce podle státního občanství - 31.12.2005
(Pramen: MPSV ČR)

Graf 9: Cizinci s živnostenským oprávněním podle státního občanství - 31.12.2005
(Pramen: MPO ČR)

Graf 10: Celková zaměstnanost cizinců podle státního občanství - 31.12.2005
(Pramen: MPSV ČR, MPO ČR)

